

M E S I L I N D

Lehte Lepik, IV kl.

Tartu linna 6. algkooli looduslooline ajakiri.

Nr. 1 Lõõtsed lumesadu valla,

1931-32

Toimikond: õpet. A. Jaanisto, õpil. L. Herman ja E. Rätsep.

S i s u:

Talvel - Lehte Lepik

Lumesadu (lõikepilt) - VI kl.

Esimesed lumehelbed - Pärja Villak

Miks armastan aedlilli - IV kl.

Lilled (joonis) - V kl.

Minu Kimnu - Heinola Tedre

Kuidas nälgis kassipere - Liidia Rooma

Koera tarkus - Marta Mollok

Kurb mälestis Antsust - Hilda Kiik

Siidisabad - Elfriide Niitov

Pihlakad (paberšabloontrükk) - E. Rätsep, VI kl.

Mida teeksin, kui rästik nõelaks mu seltsilist - V kl.

Kaas - Laine Herman, VI kl.

T a l v e l.

Pääsünd lumesadu valla,
langeb valgeid helbeid alla;
katvad künklik-külma pinda
pehme valge vaibaga.

Katab künkaid, kraave, põlde,
mäeharju, mäenõlvu,
metsi, laasi, heinamaid,
põllupeenraid, karjamaid.

Väike kadak koplis seisab,
kurvalt oma pilku heidab
väikse kena kuusele,
kes ka seisab üksinda.

Paksu pehme vaiba süles
hingab loodus talveunes,
puhkab suvist väsimust,
rõõmsa aja elamust.

Pärja Villak, IV kl.

Esimesed lumehelbed.

lin parajasti koolitööd lõpetamas, kui hakkas taevast sadama esimesi lumehelbeid. Lõpetasin kiiresti koolitöö, võtsin isa luubi ja jooksin õue, et esimesi lumehelbeid luubiga vaadata. Õues sadas ilusad valget lund. Läksin tuppa tagasi ja tõin musta riide, lasin mõned lumehelbed päale sadada ja vaatlesin neid. Esimene helbeke, mida vaatlesin, oli ilusa tähe moodi, kuid varsti sulas ta mu käes nii, et jäi veetilk riidele. Vaadeldes teisi helbeid, leidsin neid mitmekujulisi. Läksin tuppa ja hakkasin lumehelbeid õues joonistatud lehekeselt loodusloo vihku kleepima. Järgneval ööl magades nägin uneski ilusaid lumehelbeid.

Edasi jutustan ma, kuidas lumehelbed tekivad. Kui vihma sajab, jääb osa vett maapinnale ja aurab uuesti ülesse pilvedesse; meie aga nimetame seda auru uduks. Kui veerakukesed pilvedesse koguvad, siis nad liituvad ikka üksteise külge ja viimati saavad neist veepiisad. Kui õhk ei jõua neid enam üleval hoida ja nad kukuvad alla, siis rahvas ütleb: "Vihma sajab". Kui aga vihmapiisad kukuvad alla läbi külma õhu ja järsku, siis nad teel külmuvad, ja rahvas räägib: "Rahet sajab". Aga kui õhk on niivõrt külm, siis muutub

veeaur õige peenikesteks piiskadeks ja kukkudes liituvad
need ikka enam ja enam üksteise külge, moodustades lumehel-
beid. Neid nimetatakse ka lumeräitsakateks. Kui lumehel-
beid palju sajab ja maapind on külmanud, siis katavad nad
maapinda valge lumikihiga, mis näib, nagu oleks terve loo-
dus kaetud ilusa, valge ja pehme vaibaga. Sademed vihma ja
lume kujul on meile kasulikud ja tarvilikud.

-000-

Miks armastan aedlilli.

Laine Hermann, IV kl.

edlilled ja metslilled on mõlemad väga

ilusad, aga kui keegi minu käest küsiks, missugused mulle rohkem meeldivad, siis vastaksin: aedlilled. Aedlilli on kolm palju sorte. Nad on ilusate õitega.

Metslilli on ka palju, aga paljudel ei

ole õied nii arenenud kui aedlilledel. Väga meeldiv on, kui toas lõhnavad lilled, ja veel parem on, kui omal on pikene lilleaed. Siis toob ema kevadel mitmesuguseid lilleseemneid, millest võrsuvad taimekesed. Kui nad suuremaks kasvavad, siis tuleb nende eest hoolitsema hakata. Igal õhtul võtan siis kannu vett täis ja kalkan lilled üle. Kui nad siis juba õienuppu lähevad, siis on jällegi ootamist, millal õis täielikult ilmub. See annabki meeldivuse aedlilledele, et nende eest saab hoolitseda.

Aino Ilves, IV kl.

Armastan üldiselt lilli. Kahjuks puudub meil aed ja sellega nende kasvatamise võimalus. Minu lilleaed on toa aknal, kui ema kevadel paigutab sinna turult ostetud aedlilli. Siis jälgin huvi ja armastusega uute õite puhkemist ja lehtede kasvamist. Aga juua nad tahavad - muidu

närtsivad. Kui ma neid valan, siis paistab mulle, nagu oleksid nad tänulikud. Tasuks leian ma hommikul ärgates uued puhkenud õied ja lehed.

Liidia Rooma, IV kl.

Lilled ilustavad aeda ja teevad ta armsaks ning koduseks. Kus puuduvad lilled, sääl puudub ka ilu. Vaatame lillekest suvisel päikesepaistelisel keskpäeval - kui rõõmus ta on! Iga lillenupuke sirutab end päikese poole ja nagu naerataks vastu säravale päikesele. Silm ei tüdine iialgi vaatamast mitmevärvilist lillemerd. Õhtuti on armas viibida lillerikkas aias. Sääl ununeb kõik: väsimus ja mure. Aias, kus lilled ja puud kasvavad, ei puudu ka laululinnud.

Hilda Kiik, IV kl.

Armastan aedlilli, sest nad on ilusad, lõhnavad hästi ja ilustavad aedu. Neid tarvitatakse väga palju. Kui läheme surnuaiale, vaatame hauakünkaid, siis näeme peaaegu igal künkal aedlilli. Üldse ilma lilledeta oleks meie elu väga kurb. Nad küll ei räägi, aga siiski rõõmustavad meid väga palju. Ja ma olen kindlas arvamises, et kõik inimesed armastavad aedlilli.

Heinola Tedre, IV kl.

Sai ütles Kinnu.

Minu Kinnu.

a tulin koolist ja õuel tuli mulle vastu minu kass Kinnu. Vaatasin talle otse silma. Sest õpetaja ütles, et kui koju lähete, siis vaadake oma kassile silma ja vaadake ta käppa ka. Ma polnud kunagi oma kassile nii teraselt silma vaadanud kui nüüd. Kui imelik! - vilksatas mõte läbi pääd.

Sai mu koolitöö tehtud, oli tuba juba kaunis hämar. Mulle tuli meelde, et õhtul tuleb veel kord Kinnule silma vaadata. Kinnu! Kinnu! kutsusin. Ja kohe ongi ta mu juures ja hopsab sülle. Näita, missugused on su silmad! Kinnu lõi peaga mulle külge, saba oli omal püsti kui lipp, tegi nurr ja vaatas siis mulle otse silma. Kui naljakas, oli ju enne su silmatera kui kitsas pilu, praegu on ta aga ümmargune ja suur. Kinnu nagu mõistis mu imestust ja ütles mulle sõnatus keeles: Päeval ei või ma heledat valgust palju silma lasta, teeb silmad haigeks; õhtul on aga valgusekiiri vähe, ja et midagi näha, peab silm neid rohkem kinni püüdma. Mu silmatera suurenemine hämaras teebki mulle võimalikuks öösi hiiri püüdmas käia. Kui kottpime on, ei näe ka mina midagi.

Nii ütles Kinnu.

Aga nüüd Kinnu, näita mulle oma käppa! Seda ta ei osanud teha. Keeras end ilusti kerra mu sülle ja lõi nurru. Võtsin tasakesi ta käpa ja vaatasin. Millised kenad roosad padjad tal käppade all on! Hiljem lugesin "Väikesest looduse sõbrast", et neid kutsutakse mõhnadeks. Kui oleksid need padjad kõvad, siis kuuleks hiir Kinnu tulekut ja põgeneks.

Nüüd pigistasin tasakesi Kinnu käppa. Kohe ilmusid patjade vahelt teravad küüned. Neid ma juba tunnen. Tean ka, et ta liigutab neid kõõluste abil. Lasin Kinnu käpakese lahti ja ta jäi vaikselt kerra. Tõusin nüüd väga aegamööda toolilt. Kinnu ärkas kohe unest ja hüppas valkkiirelt põrandale. Ma tean juba ette, kuhu ta nüüd läheb: sooja ahju juurde, kus tal magamisase. On näha, et Kinnu on pahane: kõrvad on pea ligi ja liigutab saba.

Kinnu, miks sa ikka ahju juures magad? Ta keerab end ümber ja ütleb: Miau, minu esivanemad on Egiptusest pärit, kus nii väga soe on. Sellepärast armastan minagi sooja. Egiptlased pidasid minu esivanemaid pühadeks loomadeks, - käi sinagi minuga auväärsest ümber.

Käingi Kinnuga nii hästi ümber kui oskan.

Liidia Rooma, IV kl.

Kuidas nälgis kassipere.

asta tagasi sõitsin suvel onu poole maa-
le. Paar päeva pärast sinna jõudmist
märkasin ma kassi tegevust. Ta käis
ärritatult põõningule ja jälle taga-
si alla. Täis uudishimu läksin ka mi-
na põõningule. Sääal nägin ma suurt
kassiperet - viis pead. Nad olid umbes kolm-neli nädalat
juba vanad, kuid keegi peale vana kassi ei olevat nendele
toitu andnud. Küll käis kass hoolsalt ringi, kord taluhoo-
netes, siis jälle metsas ja aias hiiri ja linde püüdmast.
Sellest kõigest saagist ei jatkunud ta suurele perele.
Ja selletõttu kannatasid kassipojad nälga. Ma küsisin tee-
nijalt piima ja viisin kassidele. Kuid alguses ei osanud
nad piima lakkuda. Võtsin nad järjest kinni ja pistsin
nina piimasse, nii õppisid nad paari päeva jooksul piima
lakkuma.

Paari-kolme nädala korraliku toitmise järele muutusid
kassipojad ilusaks ja rõõmsaks. Nad tulid välja päikese-
paistele ja mängisid vallaatult tundide viisi.

Koera tarkus.

ilma juunikuu hommik, kui ema sõitis lin-
eglaselt sammusin metsa poole. Mul oli
kaasas koer, kelle nimi oli Sami. Sami
oli käinud isaga mitu korda metsas ja
isegi väga kaugel. Nüüd läksin üksi-
da Samiga metsa. Äkki kadus tee käest
ära lillede korjamisel. Hakkasin nut-
ma. Kuid Sami teadis teed väga hästi. Ta nägi, et mina
nutsin, ja sai aru et olen eksinud. Ta hakkas lakkuma mi-
nu kätt, võttis hammastega tasa minust kinni, jooksis siis
eemale ja jälle minu juurde. Ta tegi nii, nagu peaksin mi-
na teda taga ajama. Läksingi Samile järele ja sain nii
koju. Kodus küsis isa, et kus olin nii kaua. Seletasin
isale loo ära. Siis läks isa Sami juurde ja andis talle
kõige paremaid toite, sellepärast et ta oli päästnud minu.

Hilda Kiik, IV kl.

Kurb mälestis Antsust.

li ilus juunikuu hommik, kui onu sõitis linna. Ta kutsus mind maale suvitama. Võtsin selle kutse suure rõõmuga vastu, sest on ju suvel maal palju ilusam olla kui linnas.

Teisel hommikul ärgates nägin, et ema oli minu riided kompu pannud. Sõime onuga kõhud kõvasti täis, istusime vankrile, ja sõit algaski maale. Umbes kolme tunni sõidu järel jõudsimme maale. Tädi oli väga rõõmus minu maaletuleku üle. Ta kattis kohe laua ja me hakkasime sööma. Pärast sööki läksin täditütrega suplema ja mängima. Varsti jõudis õhtu, ning me läksime magama. Teised päevad möödusid samuti supeldes ja mängides. Kuid ühel hommikul, see oli 27. juunil, aratas mind tädi ja ütles, et kassil on sündinud neli poega. Tulin ruttu voodist välja, riietusin ja läksin ühes tädiga kassipoegi vaatama. Ma ei jõudnud neid küllalt imestleda. Kauaaegse vaatamise järelle jätsin kassipojad rahule ning läksin tuppa. Toas hakkasin kohe tädilt kauplema ühte kassipoega endale. Tädi ütles, et ma võivat nad kõik saada, aga ma ei tahtnudki rohkem kui ühte. Iga päevaga kasvasid kassipojad suuremaks, ja üheksandal päeval hakkasid nad juba nägema. Ma käisin neid iga päev

vaatamas ja viisin neile alati piima. Nad said väga ruttu minuga sõbraks. Ühel päeval laskis tädi neid õuele mängima. Nende mäng oli naljakas, nad ajasid üksteist taga; selle mängu juures olid nad väga osavad ja ettevaatlikud. Eriti osav oli üks must kass valge kõhualusega. Selle kassipoja otsustasin võtta endale. Ja nii tegingi. Kord tuli naabritalu perenaine sinna ja viis kaks kassipoega endale. Mul oli küll neist kahju, kuid polnud midagi parata. Vana kass viidi ära kuhugi kaugemasse tallu. Nii jäigi meile ainult kaks kassi, üks oli minu ja teine tädi oma. Minu kass kasvas jõudsasti. Õpetasin teda sitsima. Sellega sai ta väga ruttu hakkama. Üldse oli ta väga tark ja ilus kass. Ja kui ma läksin suplema või aasale lilli korjama, siis võtsin oma Antsukese alati kaasa. Heinaaeg oli juba möödas ja sügis tuli iga päevaga lähemale. Ühe õhtusöögi ajal ütles onu, et rehepeksumasin tuleb juba tuleval nädalal meile. Ootasin seda päeva igatsusega, sest polnud veel rehepeksmist näinud. Ühel hommikul, kui ärkasin, nägin, et tädi väga kiiresti askeldas. Mind nähes ütles ta, et lõunaajal tuleb rehepeksumasin meile. Ootasin lõunat põnevusega. Olin aias oma Antsuga mängimas, kui kuulsin äkki kõrvulukustavat vilet. Hüppasin aiapingile ja nägin puude vahelt üht imelikku masinat. Jooksin tuppa ja teatasin sellest tädile. Tädi ütles, et see olevatki rehepeksumasin. Umbes viie minuti

järele jõudis masin õue. Ruttu seati masin peksuvalmis. Kolm hobust rakendati vankri ette ja nad hakkasid rukist põllult koju vedama. Onu viis Antsu põllule, sest rukki-hakkide all oli palju hiiri. Ükskord läksin mina ka hobusega põllule. Tahtsin Antsu koju tuua, kuid jätsin ta siiski sinna. Korra põllult koju tulles oli onul midagi mütsi sisse pandud ja ta nägu oli kurb. Ta tuli tuppa ja ütles, et hobune löönud Antsule pähe ja surmanud ta. Seda kuuldes pahvatasin ma nutma. Tädi trööstis mind ja ütles, et ma võivat võtta teise kassipoja asemele. Seda kuuldes läksin natuke rõõmsamaks. Võtsin oma kassikese ja matsin aeda õunapuu alla. Tõin aasalt ilusaid lilli ja punusin pärja Antsukese hauale. Iga päev käisin ta hauda vaatamas ja viisin uusi lilli juurde. Varsti jõudis kätte kooliaeg, ja mind toodi linna. Aga igal suvel, kui lähen maale, ehin oma Antsukese haua kõige kaunimate lilledega, ja mälestus temast ei kustu mu meelest.

Elfriide Niitov, IV kl.

S i i d i s a b a d.

Õõdunud sügisel jalutasin kord oma emaga linnaserval. Maa oli juba külmanud, lund alles õige vähe. Kuulen korraga lindude häälitsemist. Pääd tõstes näen mitte kaugel kasvaval pihlakal ilusaid linde. Tunnen neid - need on siidisabad, olen neid klassis joonistanud. Neid oli pihlakal 10-15 lindu. Kiiresti hüppasid nad oksalt oksale ja sõid pihlakmarju. See oli ilus pilt: roosakashallid linnud ja helepunased marjakobarad. Astusime emaga neile õige lähedale, et neid vaadelda, kuid nad lendasid kõik kiiresti ära. Nagu ruttasid kuhugi, mitte aga nii, nagu oleksid kartnud meid.

Siidisaba on ilus lind. Ta sulestik on roosakashall, kurgualune must. Saba lõpul on tal helekollane vööt, kuna sabasulgede otsad on punased. Toredat välimust suurendab veel õrn roosakashall tutt linnukese pealael. Eriti ilusad on siidisaba tiivad musta- ja kollasetriibuliste ribadega. Põiki tiiba on valge vööt, kuna tiivasuled otstel muutuvad kõik punaseks.

Siidisaba kodumaaks on Euroopa, Aasia ja Ameerika kauged põhjamaad. Igal sügisel nad rändavad lõunasse ja tule-

vad säält märtsi alul jälle tagasi.

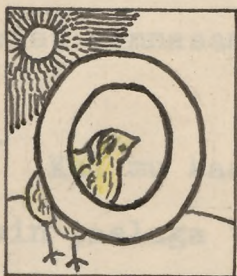
Siidisaba toiduks on pihlaka-, kadaka- ja kibuvitsamarjad. Mõistuselt on siidisaba vähe arenenud. Ta ei mõista karta kurikavalat inimest ega põgene, kui jahimees temaga ühel oksal viibivaist seltsilisist mõne maha laseb.

Kütid tapavad neid linde palju. Kuid see ei ole neist sugugi ilus. Jahisaak ei ole selle pisikese linnu pärast suurem kui ta oleks olnud ilma selleta. Elavana aga kaunistab see väike ja ilus lind meie loodust.

poola jooksu. Mida teeksin, kui rästik nõelaks
minu seltsilist.

Erna Lätt, V kl.

n raske vastata sellele küsimusele, ja eriti veel siis, kui uss just tõeliselt hammustab. Siis suure ärevuse ja hirmuga mavis pistaksin küll jooksu. Kuid praegu, kus mul pole mingit hädasõnu, tuleb mul nii mõnigi näpunäide meelde. Näiteks: ma seaksin kehaliikme kinni säält kohalt, kus uss on hammustanud, ja ma olen kuulnud, et mõned lõikavad ning põletavad ja isegi imevad mürgi välja. Kuid mina seda küll vist ei julge teha, sest minul, nõrgal tütarlapsel, pole seda julgust. Ja isegi see ajas mulle hirmu peale, kui nägin ussi. See juhtus mul ühel ilusal heinakuupäeval, kui mina ja mõned teised läksime luhta heinale. Tõepoolest läksid küll teised, mina aga läksin kaasa niisamuti uhkuse pärast, et näidata aga teistele vähematele, et ka mina olin tööline. Jõudsin luhta, ilm oli väga kuum ja kõrvetav enne piksevihma. Ma kuulsin isäralist sissemist, ja et ma väga uudishimulik olen, siis ei jätanud ma ka järele vaatamata, mis loom see on. Kuid kuidas ma ehmun, kui nägin ussi! Oli suur rohekashall elukas ja mind nähes läks lipsti! põõsasse. Ma jäin nii juhmilt vaatama, ja kui ma vähe toibusin, pistsin kodu

poole jooksu, nii et kannad välkusid. Seda ma küll ei usu, et ma ka saan oma kaaslast aidata, kui teda niisugune elukas hammustab. Kui ta mind ennast hammustab, siis suren ma vist sinnasamasse ära.

Aksella Villak, V kl.

Kui mu kaaslast rästik nõelaks, siis esimene abi: seoksin paelaga ta käe ülevalt poolt haava kõvasti kinni, pigistaksin siis mürgi välja ja läheksime ruttu-ruttu koju. Käseksin haigel siis voodisse heita ja määraksin haava piiritusega. Kui haige siis veel valu üle kaebaks, siis annaksin talle natuke suhkruga viina. Kui nüüd see ka ei aita, siis löikseksin haava. Kui veel mu kaaslase tervis halveneks, siis sõidaksin hobuse, auto või rongiga linna arsti juurde. Ma arvan, siis ta saaks ikkagi terveks.

Amanda George, V kl.

Kõige pealt seoksin liikme ülevalt poolt haava kinni, siis annaksin hammustatule juua oakohvi ja alkoholi. See on ainuke juhus, kus võib alkoholi tarvitada. Kui see ei aita, siis imeksin mürgi välja, aga kahjuks mul ei ole terved igemed, ja kui ma imeksin, siis tooks see mürk mulle enesele kihvtituse. Hästi mõjub ka piiritusega pesemine. Seda kõike teeksin ma oma sõbra terviseks.

Meeta Ehrlich, V kl.

Kahjuks pole ma üldse veel rästikut näinud, kuid tean

siiski, et kui ta nõelab mu seltsilist, pean kõigepäält kinni siduma haavatud liikme ülevalt poolt haava, sest see takistab mürgi edasiliikumist veres. Ei tohi aga sidet kaua pääl hoida, vaid peab arstiabi otsima. Ka mõjub rohke oakohvi joomine, samuti ka alkohol, kuid alati pole alkoholi käepärast, muidugi ka mitte oakohvi. Siis tuleb salvatud koht pista mulla sisse või katta mullaga, sest muld aitab vähendada mürgi. Olen kuulnud, et inimesed lõikavat ka tüki hammustatud kohast välja, kuid kindlasti ei julgeks mina seda teha. Siis veel imetakse, kuid siis peab olema täiesti terve ja puhas suu. Muud abi ei tea mina enam anda. Kuid kui oleks mul võimalik, sõidaksin kohe arstile!

Linda Oja.

Kui rästik nõelaks mu seltsilist, seaksin ma vastava liikme otsekohe tal ülevalt poolt haava kõvasti kinni mõne käepärast-oleva riidetükiga või nõõriga. Kui mu suu oleks täiesti terve, siis peaksin ma otsekohe mürgi haavast välja imema. Liikme kinnisidumine on tähtis seepärast, et mürk ühes verrega üle kogu keha laiali ei kanduks. Peale esimest abi peaksin ma oma seltsilise kiiresti arsti juurde toimetama, sest et liige võib kõige rohkem $\frac{3}{4}$ tunni kinniseotud olla.

